

Rusya ve Batı Dünyasının Birbirini Zayıflatma Yarışı

Nicu Popescu

Batı ve Rusya, içinde buldukları birbirlerini zayıflatma yarışından dolayı öncekine kıyasla daha kötü durumdadır. Bu rekabet, ancak taraflardan biri yarışı kaybettiğini hissettiğinde sona erecek gibi görünüyor.

Başkanlık görevini devralırken, Rusya ile nasıl başa çıkılacağı konusu Joe Biden'ın dış politikasının belirleyici özelliklerinden biri olacak. Son on yılda Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Rusya tartışmalarının çoğu, Rusya ile ilişkilerde bir "sıfırdan başlangıç" olup olmayacağına odaklanmıştır. Bu tartışmalar; 2009'da Obama-Clinton ile "sıfırdan başlangıç", AB-Rusya "modernleşme ortaklığı", 2010'ların başında Alman liderliğinde gerçekleşen Meseberg Girişimi, AB'nin 2016'da Rusya ile "seçici anlaşma" teklifi, Bregançon'daki zirvenin ardından Rusya'yı diyaloga sokmak için 2019'da Fransa öncülüğünde yürütülen çabalar gibi pek çok farklı şekilde ortaya çıktı.

Bu yoğunlaşma, işbirliği ile diplomatik düşmanlık arasında gidip gelen

bir politika sarkacı yanılsamasına yol açıyor. Ancak derinleşen bir eğilim etkisini göstermeye başladı. - Rusya ve Batı'nın birbirini "karşılıklı" olarak zayıflatması. Bu durum, Biden dönemine ve önümüzdeki on yıla hâkim olacak gibi görünüyor.

RUSYA BATI'YI NASIL ZAYIFLATIYOR?

2000'li yılların büyük bir bölümünde Rusya, yeniden dirilişini; yükselen enerji fiyatları, ekonomik büyüme ve modernleşme yaklaşımlarında ve bu sırada siyasi nüfuz sahibi, stratejik kaynaklar satan küresel güçteki devlet şirketleri kurmakta gördü. Ancak 2010'lar bu stratejide değişikliğe yol açtı. Ekonomik anlamda modernleşme umutları neredeyse tamamen boşa çıktı. Ekonomisi esnekliğini kaybettiği, Rusya'nın büyüme yoluyla güç elde etme rotası da kayboldu.

Sonuç olarak, Moskova, tartışmalı bir şekilde, yeniden güçlenmek için kendini geliştirmekten çok, jeopolitik rakiplerinin zayıflatılmasına daha fazla dayanan, daha kısa bir rotaya odak-

landı. Bu strateji ana akım politikacıların desteğini çekmeye çalışmak, her türlü aşırı sol veya sağ siyasi partiyi desteklemek ve finanse etmek; bazen belirli siyasi güçleri desteklemek için, bazen sadece siyasi kaosu teşvik etmek için online dezenformasyon ve propaganda gibi pek çok farklı şekil aldı.

Bütün bunlar, NATO ve Avrupa Birliği içinde dahil, Batı'yı müttefik ve dostlarından uzaklaştırma politikasıyla tamamlandı. Rusya, her ikisi de NATO üyesi olan Türkiye ve Macaristan'a diplomatik ve ekonomik olarak yaklaşmak için uzun bir yol kat etti. Ayrıca Batı'yı, mümkün olan her yerde zayıflatmaya çalıştı: yakın zamanda savunma bakanlığında bir Rus askeri irtibat bürosu açtığını duyuran AB aday ülkesi Sırbistan'da; Rusya'nın paralı asker ve ülkenin cumhurbaşkanına üst düzey bir güvenlik danışmanı sağladığı Orta Afrika Cumhuriyeti'nde; Libya, Suriye, Körfez ülkeleri, Mısır, İsrail ve diğer birçok devlette. Bu politika, Rusya'dan bakıldığında oldukça başarılı oldu. Ancak büyük bir açıdan sınıfta kaldı- Batı'nın karşılık vermesini engellemek.

BATI RUSYA'YI NASIL ZAYIFLATIYOR?

1990'ların ve 2000'lerin büyük bir kısmında, AB ve ABD, Rusya'yı hiçbir şekilde zayıflatmaya çalışmadı. Avrupa ve Amerikan çıkarları, SSCB kadar güçlü olmamakla birlikte ülkede kalmaya devam etti; ama hala 1990'larda olduğundan daha güçlü olmak isti-

yorlardı. Her türlü jeopolitik dengeyi alt üst etmekle tehdit eden, nükleer silahlara sahip, büyük, başarısız bir devlet istemiyorlardı. 2010 yılında, Gürcistan'daki 2008 savaşından sonra, Barack Obama'nın ilişkileri sıfırdan başlatma politikası ile uyumlu olarak, AB ve Rusya, amacı Rusya'yı zayıflatmak değil, açıkça ekonomik ve siyasi olarak güçlendirmek olan bir "modernleşme ortaklığı" bile başlattılar. Elbette Ukrayna'nın işgali ve 2014'te Kırım'ın ilhak edilmesi bu stratejiye son verdi. ABD ve AB, Rusya'ya yaptırımlar getirdi ve ülkeyi diplomatik olarak izole etmeye çalıştı. En azından AB için, yaptırımların ilk hedefi Rusya'yı zayıflatmak değil, Ukrayna'daki istikrarsızlaştırmanın durdurulmasını sağlamaktı. Rusya orada istikrarı bozma taktiklerini sürdürürken, yaptırımlar devam etti ve, bir şekilde istemeden, yavaş yavaş Rusya'yı zayıflatma aracına dönüştüler. Bu yaptırımlar söz konusuysen, ülke sadece ekonomisini modernize etmek için daha az imkana sahip değil, aynı zamanda ordusuna veya müttefiklerine yatırım yapmak için de daha az parası var. Rusya aslında nakit sıkıntısı çekmiyor; ancak kendi etrafında yarattığı düşmanca ortam, ülkeyi, ileride beklediği karanlık günler için önemli bir birikim yapmaya zorluyor. Bu durum şüphesiz jeopolitik seçenekleri sınırlıyor ve Rusya, müttefiklerini finansal olarak destekleme konusu olunca giderek daha cimri davranıyor.

KENDİ KENDİNİ ZAYIFLATMA POLİTİKASI

Hem Rusya hem de Batı karşılıklı zayıflatma stratejileri uyguladıkça, ikisi de aslında kendilerini zayıflatıyor. ABD, Birleşik Krallık ve AB genelinde popülistlerin yükselişi, Batı'nın güvenirliliğine, uyumuna ve dış politika kapasitesine büyük zarar veriyor.

Batı siyasetindeki bu kendi kendine zarar veren tutum, yalnızca, liderinin ülkenin kaynaklarını ve ekonomik geleceğini dünyanın büyük bir kısmındaki dış politika ve askeri hedeflere bağladığı Rusya'nın kendi kendine zarar veren çizgisi ile eşleşiyor. Şimdilik Rusya, dış politikada aşırı gerilme eğilimini frenleme konusunda SSCB'den daha iyi durumda, ancak bu eğilim yine de oldukça hızlı bir şekilde açığa çıkabiliyor.

BATI VE RUSYA'NIN KENDİ KENDİNE ZARAR VERME TUTUMLARI BİRBİRLERİNE EŞLİK EDİYOR

Kremlin, iç siyasete zarar verecek şekilde dış politikaya takıntılı durumda- Bu, Rusya'nın siyasal ve ekonomik sistemini tükenme noktasına getiriyor. Rusya'nın birkaç on yıl boyunca bu rotada kalmaya yetecek kadar kaynağı var, ancak bu yaklaşım ne kadar uzun süre devam ederse, dış politika maceraperestliğinden kaynaklanan bu "hangover" hali o kadar kötü olacak.

RUSYA İLE BİR SONRAKİ YENİDEN ANLAŞMA

Biden yönetimi Rusya stratejisini Avrupalı müttefikleriyle tartışmaya baş-

lamasına rağmen, bu karşılıklı zayıflama hali muhtemelen devam edecek. Ne Rusya ne de Batı, yaklaşımlarını yakın zamanda gözden geçirecek gibi görünmüyor. Yeniden bir araya gelme fırsatları ortaya çıkacaktır, ancak bunun olabilmesi için bir tarafın yarışı kaybettiğini hissetmesi gerekiyor. Alternatif olarak, her iki tarafın aynı anda politikalarının başarısız olduğuna karar vermesi halinde, her ikisinin de stratejisini değiştirmesi gerekiyor. Şimdilik bu pek olası değil.

Rusya dış politikada oldukça iyi gittiğini düşünüyor. Batı'nın tarafından bakacak olursak ise, Rusya'ya yapılan pek çok görüşme teklifi tam olarak karşılığını bulamamış durumda. Çok kez söz konusu olan ilişkilere sıfırdan başlama denemeleri, NATO'nun Ukrayna ve Gürcistan'a yönelik yayılmasının dondurulması, takip edilen politikanın bir bölümü olarak on yıldır "insani müdahalelerin" reddi, ve hem Obama hem de Donald Trump'ın başkanlıklarında insan haklarını geliştirme politikalarının yumuşatılması Rusya ile ilişkileri geliştirmedi.

Bu nedenle, karşılıklı zayıfla(t)ma politikası, muhtemelen Biden başkanlığı döneminde ve belki sonrasında her iki taraftaki yaklaşımları domine edecektir. 2020'nin ortalarında ABD Dış İşleri Bakanlığı Rusya (ve Çin)

ile görüşürken "Birleşik Devletler ve müttefiklerine, bu yarışta "daha hızlı koşmaları için" yardımcı olmak için çalışmalıyız; ama aynı zamanda bizimle rekabet etmek isteyenlerin de "daha yavaş koşmaları"na yardım etmeliyiz." demişti. İttifakın "daha hızlı koşması" söz konusu olduğunda, transatlantik işbirliği için de geniş bir çerçeve söz konusu. Buna giden yol elbette bu makalenin kapsamı dışında kalan içerdeki siyasi ve ekonomik dönüşümlerden geçiyor. Ancak dış politika söz konusu olduğunda, rakiplerinizi alt etmenin tek yolu sadece transatlantik ittifakın kendisini yeniden canlandırmak değil. Ayrıca, post-Sovyetler veya Orta Doğu'dan seçilmiş devletlerle yeni güvenlik ortaklıklarına çok daha fazla kaynak ayırmak ve aynı zamanda Rusya'nın, Batı'nın müttefiklerini ve ortaklarını Batı dünyasından uzaklaştırma stratejisini sınırlamak için de adımlar atılması gerekecektir.

Çeviren: Handenur Şahin | EURO Politika Dergisi Editör Yardımcısı

Orijinal Makale: How Russia and the West try to weaken each other

Orijinal Kaynak: <https://ecfr.eu/article/how-russia-and-the-west-try-to-weaken-each-other/>